

Każdy z nas ma prawo do posiadania i obrony swego terytorium psychologicznego, obejmującego własne myśli, czyny, potrzeby, tajemnice. Każdy z nas ma prawo do bycia sobą, do układania spraw osobistych, zgodnie z własną wolą i interesem. Są to jedne z najważniejszych indywidualnych praw człowieka gwarantujących szacunek do samego siebie.

Dzieci również mają swoje prawa, które należy przestrzegać. Gwarantuje to **Konwencja o Prawach Dziecka**. Uchwalona przez ONZ 20 listopada 1989 roku, jest umową międzynarodową, obligująca państwa do jej przestrzegania.

Według konwencji dziecko to osoba poniżej 18 roku życia. Większość dzieci wzrasta w pełnych ciepła i miłości domach. Chociaż nie zawsze dostają to, o co proszą i nie zawsze stawiane są na pierwszym miejscu, mają **prawo do swoich sekretów i tajemnic**. Dzieci za najważniejsze uważają prawa dotyczące bezpieczeństwa, opieki i zagwarantowania swoich potrzeb.

Konwencja o Prawach Dziecka ustanawia status dziecka, oparty na następujących założeniach:

- Dziecko jest samodzielnym podmiotem, ale ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej,
- Dziecko jest istotą ludzką, wymaga poszanowania jego tożsamości, godności i prywatności,

- Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowywania dziecka,
- Państwo ma wspierać rodzinę, a nie wyręczać ją w jej funkcjach.

Prawa dziecka dotyczące dziecka w wychowaniu przedszkolnym można podzielić wg następujących kategorii: prawa i wolności osobiste, socjalne, kulturalne.

Prawa i wolności osobiste to:

- prawo do życia i rozwoju,
- prawo do tożsamości (nazwisko, imię, obywatelstwo, wiedza o własnym pochodzeniu),
- prawo do swobody myśli,
- prawo do wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach dziecka dotyczących, w postępowaniu administracyjnym i sądowym,
- prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami w przypadku rozłączenia z nimi,
- prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych i wszelkiego okrucieństwa.

Prawa socjalne to:

- prawo do odpowiedniego standardu życia,
- prawo do ochrony zdrowia,

- prawo do zabezpieczenia socjalnego,
- prawo do wypoczynku i czasu wolnego.

Prawa kulturalne to:

- prawo do nauki,
- prawo do korzystania z dóbr kultury,
- prawo do informacji,
- prawo do znajomości swoich praw.

Warto podkreślić, że dzieci swoich praw uczą się od dorosłych. Konwencja przede wszystkim na rodzinę kładzie obowiązek dbania o harmonijny rozwój dziecka, jak również zapewnienie bezpieczeństwa i uświadomienie dziecku jego własnych praw.

W przedszkolu, gdzie prawa dziecka są priorytetem, dba się szczególnie o ich przestrzeganie, a także wyposażenie dzieci w odpowiednią wiedzę i umiejętności, związane z tymi prawami. Niejednokrotnie w przedszkolu dziecko zdobywa pierwsze informacje dotyczące praw dziecka, uczy się poszanowania praw innych i radzenia sobie w sytuacjach naruszania praw własnych. Im wcześniej dziecko styka się z wyższymi wartościami takimi jak: sprawiedliwość, tolerancja, poszanowanie godności i wolności innych, tym łatwiej i szybciej zdobędzie umiejętności społeczno- moralne. Od najmłodszych lat należy uświadamiać dzieciom ich prawa.

Jakie są prośby naszych dzieci?

(wg Janusza Korczaka)

Nie psuj mnie. Dobrze wiem, że nie powinienem mieć tego wszystkiego, czego się domagam. To tylko próba sił z mojej strony.

Nie bój się stanowczości. Właśnie tego potrzebuję – poczucia bezpieczeństwa.

Nie bagatelizuj moich złych nawyków. Tylko ty możesz mi pomóc zwalczyć zło, póki jest to jeszcze w ogóle możliwe.

Nie rób ze mnie większego dziecka niż jestem. To sprawia, że przyjmuję postawę głupio dorosłą.

Nie zwracaj mi uwagi przy innych ludziach, jeśli nie jest to absolutnie konieczne. O wiele bardziej przejmuję się tym, co mówisz, jeśli rozmawiamy w cztery oczy.

Nie chroń mnie przed konsekwencjami. Czasami dobrze jest nauczyć się rzeczy bolesnych i nieprzyjemnych.

Nie wmawiaj mi, że błędy, które popełniam, są grzechem. To zagraża mojemu poczuciu wartości.

Nie przejmuj się za bardzo, gdy mówię, że cię nienawidzę. To nie ty jesteś moim wrogiem, lecz twoja miazdząca przewaga!

Nie zwracaj zbytnej uwagi na moje drobne dolegliwości. Czasami wykorzystuję je, by przyciągnąć twoją uwagę.

Nie zrzedź. W przeciwnym razie muszę się przed tobą bronić i robię się głuchy.

Nie dawaj mi obietnic bez pokrycia. Czuję się przeraźliwie tłamszony, kiedy nic z tego wszystkiego nie wychodzi.

Nie zapominaj, że jeszcze trudno mi jest precyzyjnie wyrazić myśli. To dlatego zawsze się rozumiemy.

Nie sprawdzaj z uporem maniaka mojej uczciwości. Zbyt łatwo strach zmusza mnie do kłamstwa.

Nie bądź niekonsekwentny. To mnie ogłupia i wtedy tracę całą moją wiarę w siebie.

Nie odtrącaj mnie, gdy dręcę cię pytaniami. Może się wkrótce okazać, że zamiast prosić cię o wyjaśnienia, poszukam ich gdzie indziej.

Nie wmawiaj mi, że moje lęki są głupie. One po prostu są.

Nie rób z siebie nieskazitelnego ideału. Prawda na twój temat byłaby w przyszłości nie do zniesienia. Nie wyobrażaj sobie, iż przepraszając mnie, stracisz autorytet. Za uczciwą grę umiem podziękować miłością, o jakiej nawet ci się nie śniło.

Nie zapominaj, że uwielbiam wszelkiego rodzaju eksperymenty. To po prostu mój sposób na życie, więc przymknij na to oczy.

Nie bądź ślepy i przyznaj, że ja też rosnę. Wiem, jak trudno dotrzymać i kroku w tym galopie, ale zrób, co możesz, żeby nam się to udało.

Nie bój się miłości. Nigdy.

Literatura:

1. Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. z 1991 r., Nr 120, poz. 526.)
2. Deklaracja Praw Dziecka (Uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dn. 20 listopada 1959r.)
3. Moje prawa: Elżbieta Czyż. Warszawa 1994
4. Prawa dziecka: Elżbieta Czyż. Warszawa 2002
5. Dziecko i jego prawa – Anna Polańczyk Menagement w przedszkolu 1998

„Prawa dziecka”

Broszurka dla rodziców

